

Š i f r a u č e n c a :

--

Državni izpitni center

NAKNADNI ROK

**3.
obdobje**

Ponedeljek, 3. junij 2013 / 60 minut

Dovoljeno gradivo in pripomočki: Učenec prinese modro/črno nalivno pero ali moder/črn kemični svinčnik, svinčnik, radirko, šilček, barvne svinčnike in ravnilo. Preizkusu je priložena barvna priloga.

NAVODILA UČENCU

Natančno preberi ta navodila.

Prilepi kodo oziroma vpiši svojo šifro v okvirček desno zgoraj na tej strani.

Pri vsaki nalogi svoj odgovor napiši v predvideni prostor znotraj okvirja.

Piši čitljivo. Če se zmotiš, napacni odgovor prečtaj in pravilnega napiši na novo.

Barvne svinčnike in svinčnik uporabljam samo za risanje ali načrtovanje.

Nečitljivi zapisi in nejasni popravki se ovrednotijo z nič točkami.

Če se ti zdi naloga pretežka, se ne zadržuj predolgo pri njej, temveč začni reševati naslednjo.

K nerešeni nalogi se vrni pozneje. Na koncu svoje odgovore ponovno preveri.

Zaupaj vase in v svoje zmožnosti. Želimo ti veliko uspeha.

Preizkus ima 21 strani, od tega 2 prazni in 1 barvno prilogo.

A – SVET

Vrtenje Zemlje

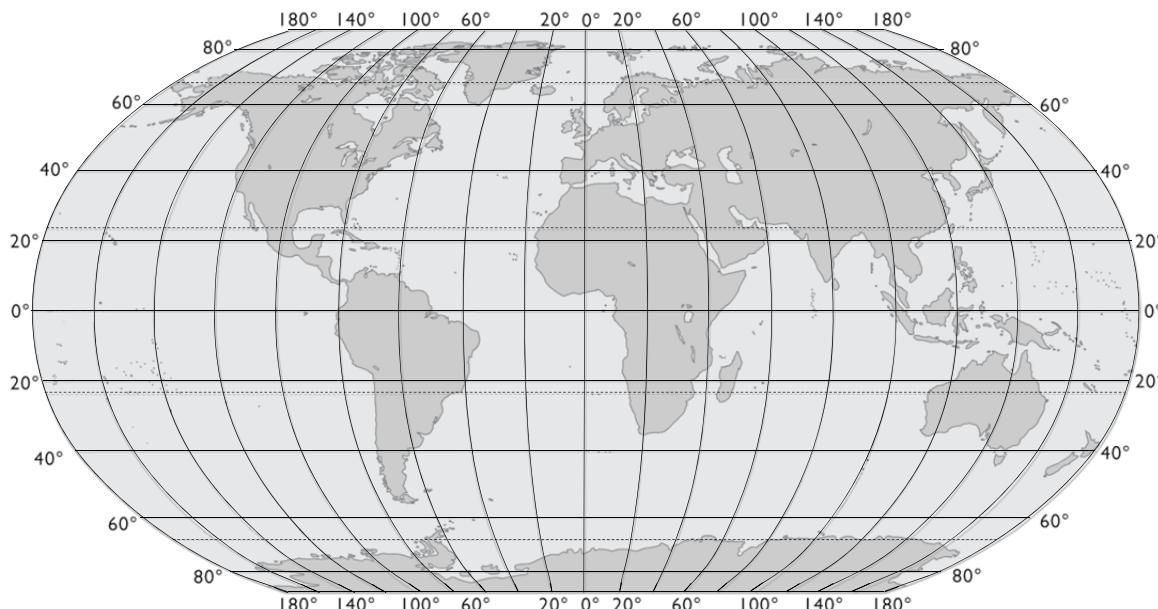
1. Zemlja je nebesno telo, ki se vrta okoli svoje osi.
Katera je najpomembnejša posledica vrtenja Zemlje okoli svoje osi?
Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

  - A Menjavanje plime in oseke.
  - B Menjavanje dneva in noči.
  - C Menjavanje toplejšega in hladnejšega vremena.
  - D Menjavanje letnih časov.

(1 točka)

Toplotni pasovi

2. Nalogo boš reševal z uporabo zemljevida na sliki 1.

Slika 1: Svet

(Vir: <http://education.nationalgeographic.com/education/mapping/outline-map>. Pridobljeno: 21. 12. 2012.)

Na Zemlji so različni topotni pasovi.

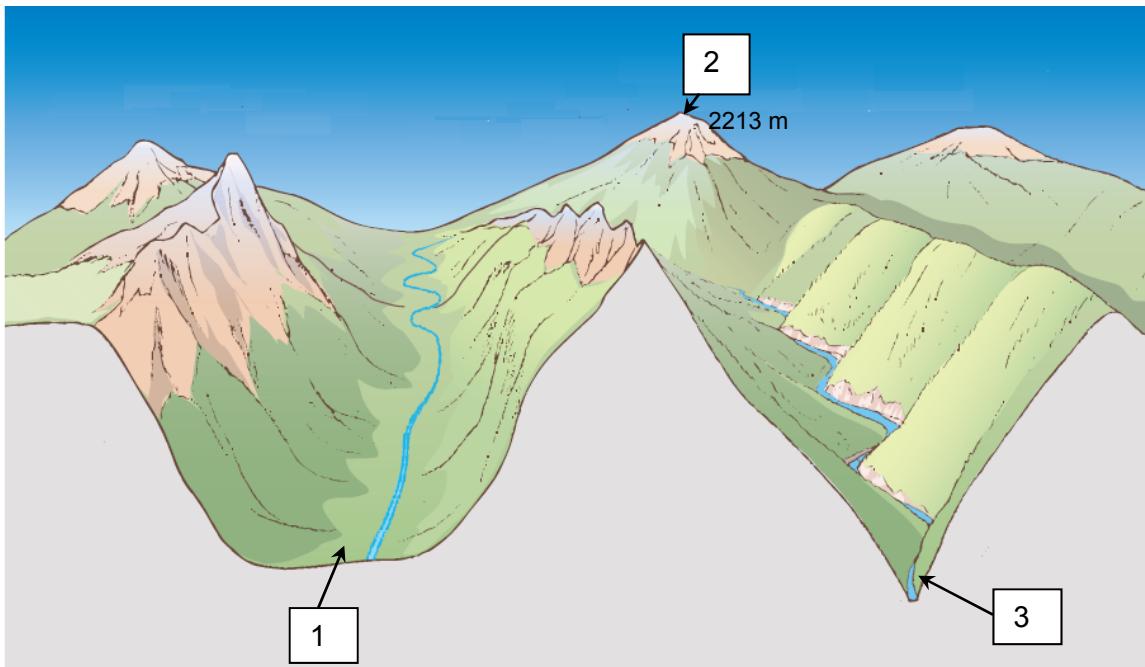
- a) Na zemljevidu na sliki 1 z rdečo barvico prevleči oba vzporednika, med katerima leži vroči ali tropski pas.
Če uporabiš drugo barvo, izdelaj ustrezno legendo.
- b) Na črto napiši ime celine, ki skoraj v celoti leži v južnem mrzlem ali polarnem pasu.

_____

(2 točki)

Reliefne oblike

3. Nalogo boš reševal z uporabo slike 2.

Slika 2: Reliefne oblike

(Vir: Paci, G., 2005. Guardare il mondo. Vol. 1. Bologna, Zanichelli Editore.)

Slika 2 prikazuje prerez površja/reliefa.

- a) Kako imenujemo reliefno obliko, označeno s številko 1?
Odgovor napiši na črto.

- b) Kako imenujemo reliefno obliko, označeno s številko 2?
Odgovor napiši na črto.

- c) Utemelji, zakaj je reliefna oblika, označena s številko 1, primernejša za poselitev kakor reliefna oblika, označena s številko 3.
Odgovor napiši na črte.

(3 točke)

Razporeditev padavin v Afriki

4. Nalogo boš reševal z uporabo zemljevida na sliki 5 na barvni prilogi. Obkroži črko pred dvema trditvama, ki pravilno opisujeta razporeditev padavin v Afriki.
- A Najmanjša količina padavin je ob ekvatorju.
  - B Količina padavin je v notranjosti Severne Afrike večja kakor v notranjosti Južne Afrike.
  - C Količina padavin se zmanjšuje od ekvatorja proti severnemu in južnemu povratniku.
  - D Največja količina padavin je v bližini ekvatorja.
  - E Največja količina padavin je ob južnem povratniku.

(2 točki)

Rastlinstvo Afrike

5. Nalogo boš reševal z uporabo slik 1, 2, 3 in 4 na barvni prilogi. Pomagaš si lahko tudi z zemljevidom na sliki 5 na barvni prilogi.
- a) Na črto napiši številko slike, ki prikazuje prevladujoči tip rastlinstva na območju Kongove kotline ob ekvatorju.
_____
  - b) Na črto napiši, kateri značilni tip rastlinstva Afrike prikazuje slika 1 na barvni prilogi.
_____

(2 točki)

Pomen narodnih parkov v Afriki

6. Za Visoko ekvatorialno Afriko in za Južno Afriko so značilni številni narodni parki. Utemelji pomen narodnih parkov za življenje lokalnega prebivalstva. Na črte napiši dve različni utemeljitvi.

Utemeljitev 1: _____
_____

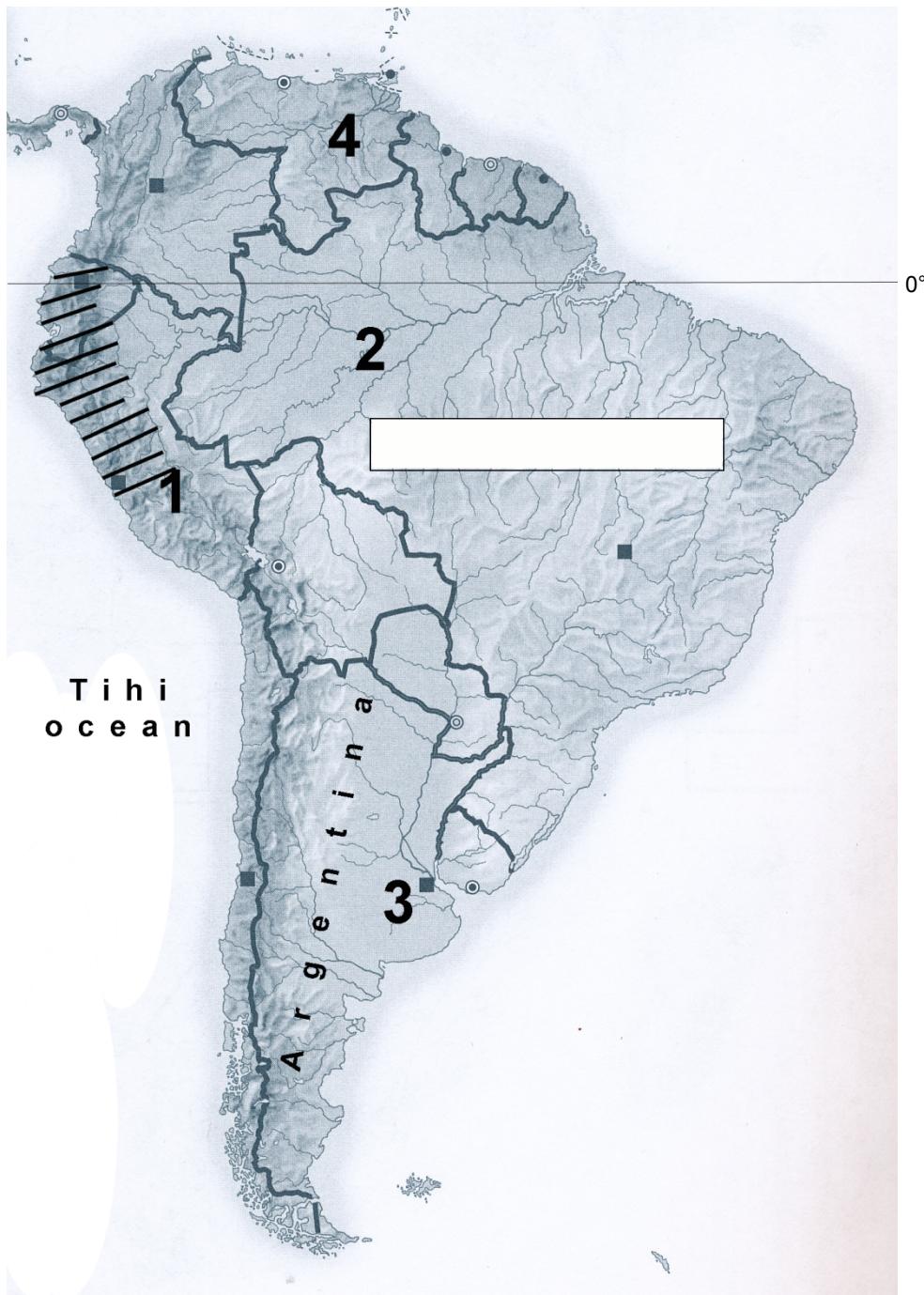
Utemeljitev 2: _____
_____

(2 točki)

Država Južne Amerike

7. Nalogo boš reševal na zemljevidu na sliki 3.

V pravokotnik na zemljevidu na sliki 3 vpiši ime največje južnoameriške države.

Slika 3: Južna Amerika

(Vir: Bracci, C., 2000. Mondi & Paesaggi. Milano, La Nuova Italia.)

(1 točka)

Naravnogeografske enote Južne Amerike

8. a) Nalogo boš reševal z uporabo zemljevida na sliki 3 pri nalogi 7, kjer so s številkami od 1 do 4 označene večje naravnogeografske enote Južne Amerike.

Na črto napiši številko, s katero je na zemljevidu na sliki 3 označeno Amazonsko nižavje.

- b) Nalogo boš reševal s primerjavo zemljevida na sliki 3 pri nalogi 7 in zemljevida na sliki 4.

Slika 4: Alpe

(Vir: Atlas sveta za srednje in osnovne šole. 2006. Ljubljana, Mladinska knjiga.)

Primerjaj poselitev Andov in Alp nad 4000 metri nadmorske višine.

Utemelji, zakaj je v delu Andov, ki so na zemljevidu na sliki 3 označeni s črtami, možna poselitev tudi nad 4000 metri nadmorske višine.

Odgovor napiši na črte.

(2 točki)

Kolonizacija Južne Amerike

9. Južno Ameriko so v stoletjih po odkritju Amerike kolonizirali Španci, Portugalci, Francozi in Nizozemci.

Razloži en vzrok in eno posledico opisane kolonizacije.

Odgovora napiši na črte.

- a) Razlaga vzroka kolonizacije:

- b) Razlaga posledice kolonizacije:

(2 točki)

N 1 3 2 5 0 1 3 1 0 9

B – EVROPA

Države Zahodne Evrope

10. Beneluks je skupno ime za tri države Zahodne Evrope, ki so se že takoj po drugi svetovni vojni tesno povezale med sabo.
Na črte napiši imena teh držav.

Država 1: _____

Država 2: _____

Država 3: _____

(3 točke)

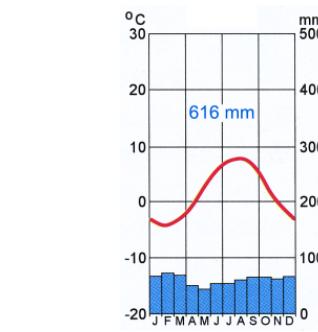
Podnebje in rastlinstvo Evrope

11. Za Evropo so značilna različna podnebja, katerim je prilagojeno rastlinstvo.
Na črto pred klimogramom napiši črko tistega rastlinstva, ki uspeva v podnebju, katerega značilnosti prikazuje izbrani klimogram.

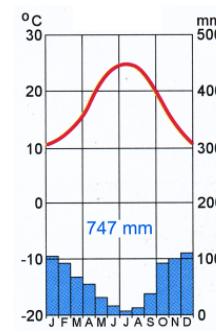
RASTLINSTVO:

- A Mangrove.
- B Tropski deževni gozd.
- C Sredozemsko rastlinstvo.
- D Tundra.
- E Puščavsko rastlinstvo.

KLIMOGRAMA:

Slika 5

Slika 6

(Vir slik 5 in 6: Senegačnik, J., Drobnjak, B., Otič, M., 1999. Živim v Evropi. Zemljepis za 6. razred osnovne šole. Ljubljana, Modrijan.)

(2 točki)

Poselitev Severne Evrope

12. Nalogo boš reševal z uporabo zemljevida na sliki 6 na barvni prilogi.

Obkroži DA, če trditev, ki se nanaša na gostoto in razporeditev prebivalstva v Severni Evropi, drži, in NE, če ne drži.

Norveška je večinoma redkeje poseljena kakor pribaltske države. DA NE

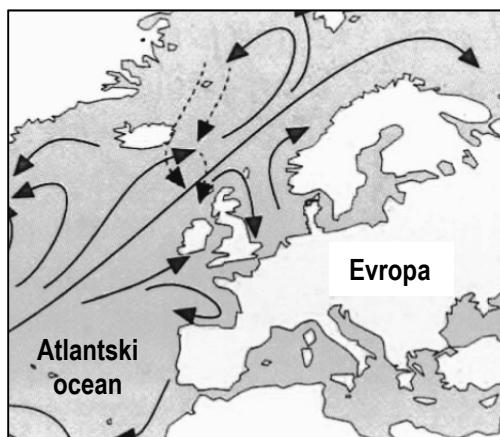
Švedska je na jugu redkeje poseljena kakor na severu. DA NE

Večina prebivalcev Islandije živi ob morju. DA NE

(3 točke)

Spremembra v gostoti poselitve

13. Preberi trditev in reši nalogo. Nalogo boš reševal tudi z uporabo zemljevida na sliki 7.

Legenda:
→ topli morski tok

(Vir: <http://geografija.kaplis.si/zahodna-evropa.html>.
Pridobljeno: 21. 12. 2012.)

Slika 7

Če Severnoatlantski morski tok ne bi dosegel norveške obale, bi bila Norveška manj poseljena.

Na črte napiši dve utemeljitvi za gornjo trditev.

Utemeljitev 1:

Utemeljitev 2:

(2 točki)

Ljudstvo Severne Evrope

14. Preberi besedilo in reši nalogu.

Danes jih je okoli 80.000 in živijo na severu Skandinavije na ozemlju Norveške, Švedske, Finske in celo sosednje Rusije. Stoletja so se preživljali kot rejci severnih jelenov. Danes takšno pastirsko življenje živi le še manjšina. Znani so po svoji pisani noši, ki jo danes v vsakdanjem življenju uporabljajo le še starejši, mlajši pa le ob posebnih prireditvah.

(Prirejeno po: Senegačnik, J., 2009. Geografija Evrope in Azije. Učbenik za 7. razred osnovne šole. Ljubljana, Modrijan.)

Na črto napiši ime ljudstva, ki je opisano v besedilu.

(1 točka)

Razčlenjenost obal Južne Evrope

15. Obale Južne Evrope so med bolj razčlenjenimi v Evropi. Številni otoki, polotoki in zalivi so za nekatere gospodarske dejavnosti prednost, za druge pa ovira.

Za katero gospodarsko dejavnost je razčlenjena obala največja prednost?

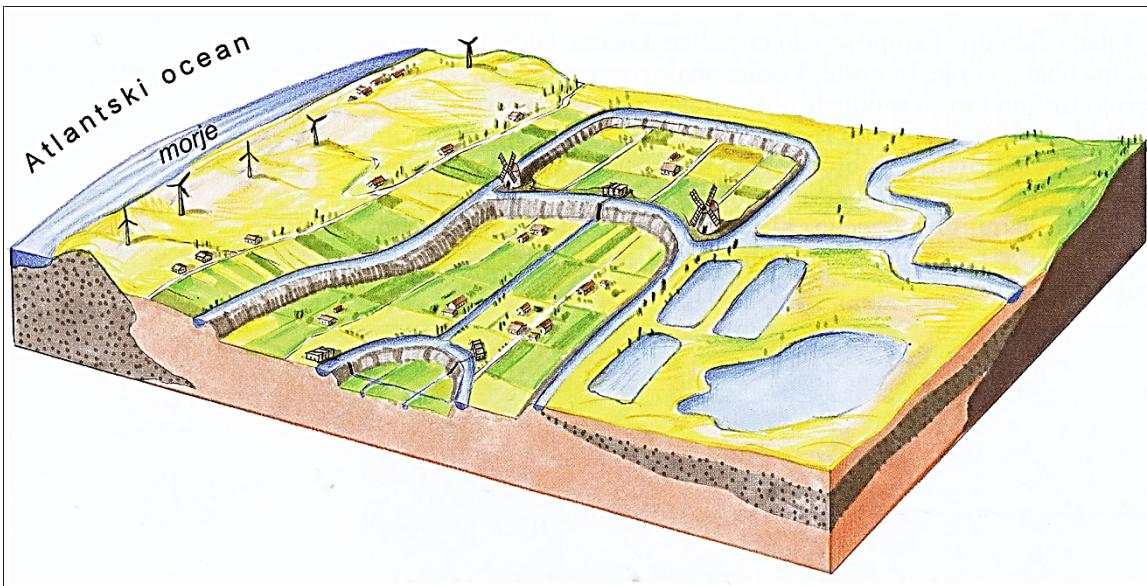
Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

- A Pomorski promet.
- B Ribolov.
- C Turizem.
- D Industrija.

(1 točka)

Pridobivanje novih zemljišč na Nizozemskem

16. Oglej si sliko 8 in reši nalogo.

Slika 8: Nizozemska pokrajina

(Vir: Senegačnik, J., 2009. Geografija Evrope in Azije. Učbenik za 7. razred osnovne šole. Ljubljana, Modrijan.)

- a) Kako imenujemo zemljišča na Nizozemskem, ki so na novo pridobljena iz morja in namenjena predvsem kmetijski rabi?
Odgovor napiši na črto.

- b) Utemelji, zakaj Nizozemci v zadnjem obdobju vse bolj utrjujejo obrežne nasipe na novo iz morja pridobljenih zemljišč.
Odgovor napiši na črte.

(2 točki)

N 1 3 2 5 0 1 3 1 1 3

Vetrnice za proizvodnjo električne energije

17. Oglej si sliko 8 iz naloge 16.

Razloži, zakaj so vetrnice za proizvodnjo električne energije postavljene na lokaciji, kakor je razvidno slike 8.

Odgovor napiši na črti.

(1 točka)

Prednosti pridobivanja električne energije z vetrnicami

18. Utemelji dve prednosti pridobivanja električne energije z vetrnicami v primerjavi s termoelektrarnami.

Odgovor napiši na črte.

Utemeljitev prednosti 1:

Utemeljitev prednosti 2:

(2 točki)

C – SLOVENIJA

Naravnogeografske enote Slovenije

19. Na črto pred naravnogeografsko enoto Slovenije napiši črko tiste pokrajinske enote, ki je v izbrani naravnogeografski enoti.

NARAVNOGEOGRAFSKI ENOTI:

Alpske pokrajine.

Dinarske pokrajine.

POKRAJINSKE ENOTE:

A Goričko.

B Haloze.

C Trnovski gozd.

D Goriška brda.

E Karavanke.

(2 točki)

Vremenski pojav v Ljubljanski kotlini

20. Nalogo boš reševal z uporabo preglednice 1.

Preglednica 1: Temperature dne 5. januarja

	Nadmorska višina	Temperatura
Šmarna gora	676 m	5 °C
Ljubljana	298 m	-1 °C
Rogla	1517 m	-2 °C
Maribor	273 m	0 °C

(Vir: Atlas sveta za srednje in osnovne šole. 2006. Ljubljana, Mladinska knjiga.)

- a) Z uporabo podatkov v preglednici 1 ugotovi, do katerega vremenskega pojava, ki je zelo pogost v zimskih mesecih, je prišlo v Ljubljanski kotlini.
Odgovor napiši na črto.

_____

- b) Na črto napiši eno negativno posledico vremenskega pojava, ki je zelo pogost v zimskih mesecih v Ljubljanski kotlini, in za katerega je značilna razporeditev temperatur v preglednici 1.

_____

(2 točki)

Vpliv gradnje športnega središča na življenje lokalnega prebivalstva

21. V bližini manjšega kraja nameravajo zgraditi zimsko športno središče (smučišča, tekaške proge, skakalnice, hotele, gostišča, trgovine). Razloži, kako bodo opisane spremembe vplivale na dvig kakovosti življenja lokalnega prebivalstva.
Na črte napiši dve razlagi.

Razlaga 1: _____
_____

Razlaga 2: _____
_____

(2 točki)

Narodno mešano ozemlje

22. a) V kateri od naštetih slovenskih pokrajin živijo pripadniki madžarske narodne skupnosti?
Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.
- A Slovenske gorice.
B Haloze.
C Prekmurje.
D Vipavska dolina.
- b) Obkroži črko pred imenom slovenske narodne skupnosti, ki živi na Madžarskem.
- A Porabski Slovenci.
B Koroški Slovenci.
C Beneški Slovenci.
D Zagorski Slovenci.

(2 točki)

Pokrajina, reka in naselje v panonskih pokrajinah

23. Nalogo boš reševal z uporabo zemljevida na sliki 9.

Slika 9: Panonske pokrajine

(Vir: Atlas sveta za osnovne in srednje šole. 2010. Ljubljana, Mladinska knjiga.)

Na zemljevidu na sliki 9 poišči pokrajino, reko in kraj ter na črte napiši manjkajoča imena.

Gričevnata pokrajina, ki leži severno od Murske Sobote, je _____.

Reka, ki teče skozi Gornjo Radgono, je _____.

Zdraviliški kraj, ki leži severovzhodno od Murske Sobote, je _____.

_____.

(3 točke)

N 1 3 2 5 0 1 3 1 1 7

Problem onesnaževanja podtalnice v panonskih pokrajinah

24. Panonske pokrajine so najpomembnejše kmetijsko območje v Sloveniji. Nekatere dejavnosti v kmetijstvu pa močno onesnažujejo podtalnico, ki je glavni vir pitne vode na tem območju.

Predlagaj dva ukrepa, s katerima bi v panonskih pokrajinah lahko zmanjšali onesnaženost podtalnice zaradi kmetijstva.

Odgovor napiši na črte.

Ukrep 1: _____

_____

Ukrep 2: _____

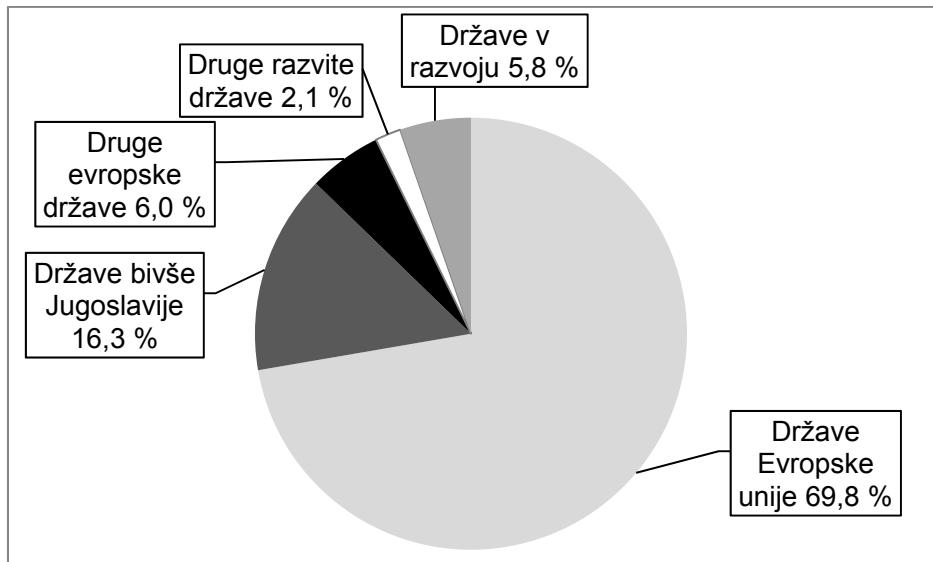
_____

(2 točki)

OBRNI LIST.

Zunanja trgovina

25. Oglej si graf na sliki 10 in reši naloge.

Slika 10: Izvoz Slovenije leta 2010

(Vir: http://www.stat.si/sistat/MainTable/tbl_2401722. Pridobljeno: 2012.)

- Na črto napiši eno državo iz skupine tistih držav, ki so po trgovjanju s Slovenijo na drugem mestu.
-
- Razloži, zakaj lahko na podlagi podatkov z grafa na sliki 10 sklepamo, da Slovenija trguje manj s Severno Korejo kakor z Nemčijo.
Odgovor napiši na črti.
-
-

(2 točki)

Kraški pojavi

26. V dinarskih pokrajinih so se razvili površinski in podzemni kraški pojavi.
Na črto napiši ime prevladujoče kamnine v dinarskih pokrajinih.

(1 točka)

Skupno število točk: 50

Tukaj ne piši. Tukaj ne piši. Tukaj ne piši. Tukaj ne piši. Tukaj ne piši.

Prazna stran

Prazna stran

Tukaj ne piši. Tukaj ne piši.

N 1 3 2 5 0 1 3 1 2 1

BARVNA PRILOGA

Slika 1: Narodni park Serengeti

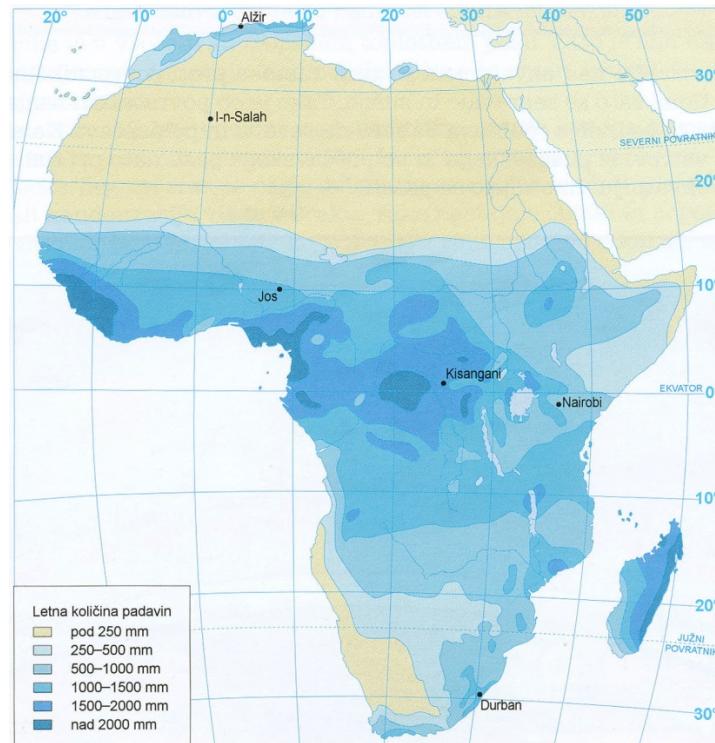
Slika 2: Pokrajina ob Maringi

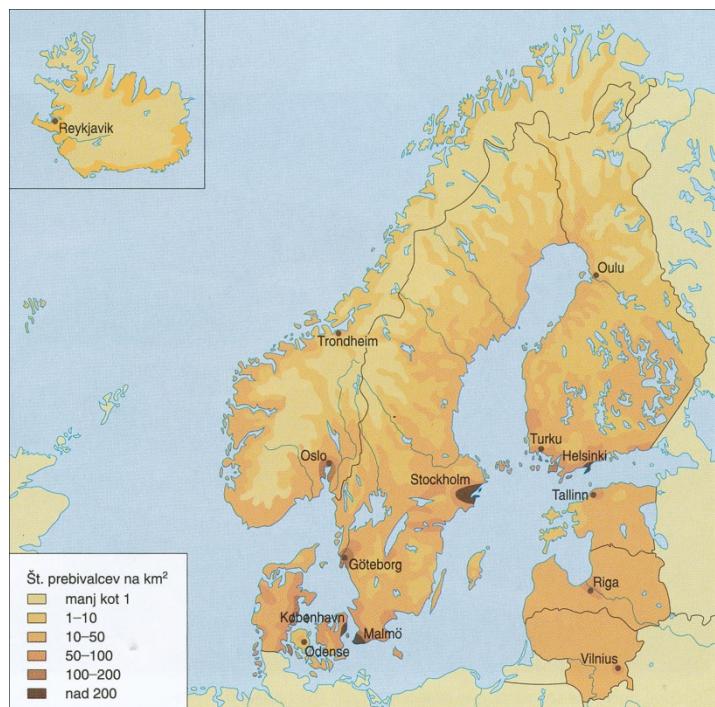
Slika 3: Pokrajina v Kalahariju

Slika 4: Pokrajina v Namibiji

Slika 5: Količina in razporeditev padavin v Afriki

Slika 6: Gostota in razporeditev prebivalstva v Severni Evropi

(Vir slike 1: <http://www.tanzaniasafariholidays.net/serengeti-national-park>.)

(Vir slike 2: <http://www.fredhoogervorst.com/photo/03015>. Pridobljeno: 4. 1. 2013.)

(Vir slike 3: <http://www.google.si/imgres?imgurl=http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/5/53/Kalahari.>)

(Vir slike 4: <http://www.britannica.com/blogs/wp-content/uploads/2010/11/namib3small.jpg>.)

(Vir slike 5: Kolenc - Kolnik, K., Otič, M., Vovk, A., Senegačnik, J., 2000. Spoznavamo Afriko in Novi svet. Geografija za 8. razred devetletne osnovne šole. Ljubljana, Modrijan.)

(Vir slike 6: Senegačnik, J., 2009. Geografija Evrope in Azije. Učbenik za 7. razred osnovne šole. Ljubljana, Modrijan.)